

Руслан Шабанов*

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ЕКОЛОГІЧНИМ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ

У статті обґрунтовано науково-практичний підхід до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом в умовах трансформації економіки. Розроблена концептуальна модель поєднує аналітичні, цільові, функціональні, інструментальні та результативні компоненти в межах єдиної інтегрованої системи з контуром зворотного зв'язку. Запропонований механізм забезпечує узгодження стратегічних пріоритетів, управлінських інструментів та результатів діяльності, сприяє підвищенню адаптивності управління, ефективності використання ресурсів і стійкості підприємницької діяльності в умовах невизначеності.

Ключові слова: механізм управління, інноваційно-екологічне підприємництво, сталий розвиток, стратегічне управління, цифрова трансформація, адаптивність, ефективність.

Рис. 2. Табл. 2. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-297-348-360

* ORCID ID: 0009-0000-0535-6282

Ruslan Shabanov

FORMATION OF A MANAGEMENT MECHANISM FOR INNOVATIVE AND ECOLOGICAL ENTREPRENEURSHIP

The article substantiates a scientific and practical approach to the formation of a management mechanism for innovative and ecological entrepreneurship in the context of economic transformation. The developed conceptual model integrates analytical, target, functional, instrumental, and result-oriented components within a unified system with a feedback loop. The proposed mechanism ensures the alignment of strategic priorities, management tools, and performance outcomes, contributing to enhanced managerial adaptability, efficient resource utilization, and the sustainability of entrepreneurial activities under conditions of uncertainty.

Keywords: management mechanism, innovative and ecological entrepreneurship, sustainable development, strategic management, digital transformation, adaptability, efficiency..

Peer-reviewed, approved and placed: 10.03.2026

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується посиленням впливу екологічних обмежень, прискоренням технологічних змін та трансформацією моделей підприємницької діяльності, що зумовлює переорієнтацію бізнесу на інноваційно-екологічні засади функціонування. У цих умовах зростає значення інтеграції інноваційних рішень із екологічними вимогами, що формує нові підходи до управління підприємницькою діяльністю.

Водночас національна економіка функціонує в умовах нестабільного зовнішнього середовища, що проявляється у посиленні воєнних ризиків, структурних диспропорціях, обмеженості ресурсів та необхідності післявоєнної трансформації. Орієнтація на європейські стандарти розвитку та вимоги сталого розвитку посилює необхідність перегляду традиційних

---

* PhD Candidate, Educational and Scientific Institute "Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy" of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine.

управлінських підходів і формування нових механізмів управління, здатних забезпечити узгодження економічних, екологічних і інноваційних пріоритетів.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень у сфері управління підприємництвом, питання формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом залишаються недостатньо розробленими. Зокрема, потребують подальшого дослідження підходи до інтеграції його структурних елементів, забезпечення їх узгодженого функціонування та адаптації до змін зовнішнього середовища.

У зв'язку з цим виникає необхідність обґрунтування науково-практичного підходу до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, який дозволить забезпечити ефективність управлінських рішень, підвищити стійкість підприємницької діяльності та сприяти досягненню стратегічних цілей розвитку в умовах трансформації економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку інноваційно-екологічного підприємництва, екологізації господарської діяльності та впровадження інновацій досліджені у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: Геєця В. М. [1], Кириленко С. В [2], Косович Б. І. [3], Іванова В. В. [4], Фесіна Ю.Г., Дзюбинська О.В. [5], Портной Є. В. [6], а також Kirchherr J. [7] та ін. У зазначених дослідженнях розкриваються теоретичні та прикладні аспекти інноваційного розвитку, формування ресурсоефективних моделей господарювання, впровадження принципів циркулярної економіки та екологічної відповідальності бізнесу.

Водночас у наукових працях основна увага приділяється окремим аспектам інноваційного розвитку, екологічної трансформації економіки та цифровізації управління. Питання формування механізмів управління розглядаються фрагментарно, без належного обґрунтування взаємозв'язку між їх складовими та без урахування багаторівневого характеру управлінських процесів.

Доцільно відзначити відсутність комплексного підходу до інтеграції інноваційної, екологічної та управлінської складових, що ускладнює формування цілісного механізму управління та знижує ефективність прийняття управлінських рішень. Це обмежує можливості забезпечення стійкого розвитку підприємницької діяльності в умовах трансформації економіки та зростання невизначеності.

Метою дослідження є обґрунтування науково-практичного підходу до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом.

Основні результати дослідження. Трансформаційні процеси в економіці, пов'язані з екологізацією, цифровізацією та інноваційним розвитком, зумовлюють необхідність формування ефективного механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом. Посилення екологічних обмежень і зростання вимог до раціонального використання ресурсів трансформують традиційні підходи до ведення господарської діяльності, орієнтуючи підприємства на впровадження ресурсоефективних та екологічно безпечних рішень. Водночас цифровізація економіки розширює можливості

управління бізнес-процесами на основі даних, підвищує прозорість діяльності та сприяє оптимізації використання ресурсів, формуючи підґрунтя для переходу до гнучких і адаптивних моделей управління.

Інноваційний розвиток виступає ключовим чинником формування нових бізнес-моделей, спрямованих на створення доданої вартості з урахуванням екологічних та соціальних аспектів, що зумовлює інтеграцію інноваційної та екологічної складових у підприємницьку діяльність і потребує переосмислення підходів до управління [2; 3]. У результаті виникає необхідність формування комплексного механізму, здатного забезпечити узгодження економічних, екологічних і технологічних цілей.

За таких умов пріоритетним стає перехід від фрагментарного впровадження окремих інноваційних чи екологічних рішень до системного управління, що базується на інтеграції функціональних, інструментальних та інформаційно-аналітичних компонентів. Механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом у цьому контексті виступає ключовим інструментом реалізації такої інтеграції, забезпечуючи координацію управлінських процесів, адаптацію до змін зовнішнього середовища та досягнення стратегічних результатів розвитку.

Формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом обумовлено сукупністю взаємопов'язаних змін у структурі економічних систем, що визначають характер трансформації підприємницької діяльності та потребу в нових управлінських підходах. Аналіз сучасних тенденцій дозволяє виокремити ключові аналітичні передумови, які визначають логіку побудови такого механізму. Передусім, структурна трансформація економіки у напрямі сталого розвитку супроводжується переходом від лінійних моделей господарювання до циркулярних, що орієнтовані на повторне використання ресурсів, мінімізацію відходів та продовження життєвого циклу продукції, що змінює підходи до формування вартості та зумовлює необхідність інтеграції екологічних критеріїв у систему управління підприємством.

Поглиблення інноваційних процесів визначає зміну ролі технологій у підприємницькій діяльності, де інновації виступають не лише фактором зростання, а й інструментом забезпечення екологічної стійкості. Впровадження еко-інновацій, розвиток «зелених» технологій і нових бізнес-моделей формують нові вимоги до організації управлінських процесів і потребують відповідного інституційного та методичного забезпечення [7].

Цифровізація економіки створює передумови для переходу до управління на основі даних, забезпечуючи можливість моніторингу ресурсних потоків, оптимізації виробничих процесів і підвищення прозорості діяльності [6]. Використання цифрових технологій, зокрема аналітичних платформ, інтернету речей та інтелектуальних систем, сприяє формуванню нової якості управління, що базується на швидкому прийнятті обґрунтованих рішень.

У національних умовах формування механізму управління визначається впливом нестабільного зовнішнього середовища, для якого характерні воєнні ризики, необхідність післявоєнної трансформації економіки та орієнтація на європейські стандарти розвитку, що зумовлює необхідність формування

адаптивних механізмів управління, здатних забезпечити стійкість підприємницької діяльності в умовах невизначеності.

Суттєвим є також багаторівневий характер управління інноваційно-екологічним підприємництвом, який передбачає взаємодію державного, регіонального та підприємницького рівнів. Відсутність узгодженості між цими рівнями знижує ефективність реалізації інноваційних і екологічних ініціатив, що підсилює необхідність формування інтегрованого механізму управління. Узагальнення ключових трансформаційних процесів та факторів розвитку економіки дозволяє систематизувати аналітичні передумови формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, які визначають необхідність переходу до інтегрованих управлінських підходів (рис. 1).

Рис. 1. Аналітичні передумови формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, розроблено автором на основі [2- 6]

Представлені аналітичні передумови відображають комплексний характер трансформації економічних систем та формують основу для побудови механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом. Їх взаємодія визначає нові вимоги до управлінських підходів, зокрема необхідність інтеграції інноваційних, екологічних та цифрових компонентів, а також забезпечення адаптивності управління в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Узагальнення аналітичних передумов дозволяє перейти до поглибленого обґрунтування сутності механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом як ключового інструменту забезпечення його ефективного функціонування та довгострокового розвитку в умовах трансформації економічних систем.

У науковій літературі механізм управління традиційно трактується як сукупність методів, важелів, інструментів і процесів, що забезпечують реалізацію управлінських функцій і формування визначених цілей. Проте в умовах сучасних трансформацій таке трактування є недостатнім, оскільки не враховує інтеграційний характер взаємодії інноваційних, екологічних та цифрових складових підприємницької діяльності. З огляду на це, механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом доцільно розглядати у ширшому системному контексті [2; 6].

Механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом пропонується визначати як багаторівневу, інтегровану та адаптивну систему взаємопов'язаних цілей, принципів, функцій, методів, інструментів і інформаційно-аналітичного забезпечення, яка спрямована на координацію інноваційної, екологічної та економічної діяльності суб'єктів господарювання з метою досягнення стійкого розвитку, підвищення ресурсоефективності та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Запропоноване визначення відображає не лише функціональну, але й системоутворюючу роль механізму, який виступає зв'язуючою ланкою між стратегічними орієнтирами розвитку та їх практичною реалізацією. Такий підхід дозволяє трактувати механізм як динамічну конструкцію, що забезпечує узгодження стратегічних і операційних рішень, а також адаптацію до змін зовнішнього середовища.

Сутність механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом доцільно розкривати через сукупність його концептуальних характеристик, які визначають специфіку функціонування в умовах інноваційно-екологічної трансформації економіки. Насамперед йдеться про системний характер механізму, що передбачає цілісність його побудови, взаємозв'язок і взаємозалежність усіх елементів, а також їх узгоджене функціонування в межах єдиної управлінської логіки. Водночас механізм має інтеграційну природу, оскільки поєднує інноваційні, екологічні та економічні складові діяльності, забезпечуючи їх узгодження в процесі прийняття та реалізації управлінських рішень.

Важливою характеристикою є здатність механізму до адаптації, що проявляється у його реагуванні на зміни зовнішнього середовища, зокрема в умовах нестабільності, зростання ризиків та посилення регуляторного впливу. Така адаптивність доповнюється гнучкістю, яка дозволяє модифікувати інструменти управління залежно від умов функціонування підприємницької діяльності, рівня розвитку технологій та специфіки галузі. Не менш значущим є цифровий вимір механізму, що визначає його орієнтацію на використання сучасних інформаційних технологій, аналітики даних і цифрових платформ, які забезпечують підвищення обґрунтованості управлінських рішень і ефективності управління в цілому.

Зазначені характеристики знаходять своє відображення у результативності функціонування механізму, яка проявляється у досягненні комплексних економічних, екологічних та інноваційних ефектів. Таким чином, механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом постає як цілісна, інтегрована та динамічна система, здатна забезпечувати

узгодження стратегічних орієнтирів розвитку з практикою їх реалізації в умовах трансформації економічного середовища.

Функціональна природа механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом проявляється через трансформацію базових управлінських функцій під впливом інноваційних і екологічних детермінант розвитку економіки. На відміну від традиційних підходів до управління, орієнтованих переважно на досягнення економічних результатів, у межах інноваційно-екологічного підприємництва управлінські функції набувають інтегрованого характеру та спрямовуються на забезпечення збалансованості економічних, екологічних та інноваційних цілей. У сучасних умовах стратегічне планування виходить за межі класичного підходу та передбачає формування довгострокових орієнтирів розвитку з урахуванням ресурсоефективності, екологічної відповідальності та технологічних змін.

Організація діяльності в межах механізму набуває комплексного характеру та спрямовується на раціоналізацію використання ресурсів, оптимізацію виробничих і управлінських процесів, а також впровадження інноваційних і екологічно орієнтованих рішень. У цьому контексті особливого значення набуває формування внутрішнього середовища підприємства, здатного підтримувати інноваційну активність і забезпечувати реалізацію екологічних ініціатив.

Функція мотивації також зазнає суттєвих змін, оскільки орієнтується не лише на забезпечення фінансових результатів, але й на стимулювання інноваційної та екологічної поведінки суб'єктів господарювання. Це передбачає використання як матеріальних, так і нематеріальних стимулів, спрямованих на формування відповідального ставлення до ресурсів і активізацію інноваційної діяльності [8].

Контроль і оцінка результатів функціонування механізму здійснюються на основі системи інтегрованих показників, які відображають економічні, екологічні та інноваційні результати діяльності. Таким чином, на відміну від традиційних систем контролю, що базуються на фінансових індикаторах, у межах запропонованого підходу оцінювання набуває багатовимірний характеру та орієнтується на комплексне вимірювання ефективності розвитку підприємництва.

Водночас зазначені функції не реалізуються ізольовано, а функціонують у межах єдиного управлінського циклу, що передбачає їх взаємозв'язок і взаємодоповнюваність. Наявність зворотного зв'язку забезпечує можливість своєчасного коригування управлінських рішень і підвищує адаптивність механізму до змін зовнішнього середовища, що є критично важливим в умовах нестабільності та трансформаційних процесів.

Механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом функціонує в умовах багаторівневої системи управління, яка охоплює взаємодію державного, регіонального та підприємницького рівнів. На макрорівні формуються стратегічні орієнтири розвитку, нормативно-правове забезпечення та інституційні умови функціонування підприємництва, що визначають загальні правила та напрями трансформації економічної системи. Мезорівень забезпечує адаптацію цих орієнтирів до специфіки регіонального

розвитку через формування інноваційної інфраструктури, розвиток кластерних взаємодій і підтримку впровадження екологічно орієнтованих рішень. На мікрорівні відбувається безпосередня реалізація управлінських рішень, пов'язаних із впровадженням інновацій, оптимізацією ресурсного використання та забезпеченням екологічної відповідальності підприємницької діяльності.

На відміну від традиційних підходів, у яких зазначені рівні управління розглядаються відокремлено, у межах інноваційно-екологічного підприємництва їх взаємодія набуває системного характеру та передбачає інтеграцію стратегічних, організаційних і інструментальних компонентів управління. Така взаємодія забезпечує узгодженість стратегічних пріоритетів, підвищує ефективність реалізації управлінських рішень і створює передумови для формування цілісного механізму, здатного функціонувати в умовах динамічного та нестабільного зовнішнього середовища.

Особливе значення у структурі механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом належить інформаційно-аналітичному забезпеченню, яке формує основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У сучасних умовах воно виступає не лише допоміжним елементом, а системоутворюючою складовою механізму, що забезпечує його цілісність, адаптивність і результативність функціонування.

Інформаційно-аналітичне забезпечення охоплює процеси збору, обробки та інтерпретації даних, що дозволяє здійснювати моніторинг показників діяльності, оцінювати ефективність реалізації управлінських рішень і формувати прогностичні сценарії розвитку [9]. Його функціонування спрямоване на зниження рівня невизначеності, підвищення точності управлінських рішень і забезпечення їх своєчасності в умовах динамічного зовнішнього середовища.

На відміну від традиційних підходів, де інформаційна підтримка має фрагментарний характер, у межах інноваційно-екологічного підприємництва вона трансформується у комплексну цифрово-аналітичну систему, що забезпечує управління на основі даних (data-driven management). Це передбачає інтеграцію різних джерел інформації, використання аналітичних платформ і впровадження інтелектуальних технологій для обробки великих масивів даних.

Застосування цифрових технологій, зокрема аналітичних систем, штучного інтелекту та платформених рішень, сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів, оптимізації використання ресурсів і формуванню більш гнучкої системи управління. У результаті інформаційно-аналітичне забезпечення виступає ключовим фактором підвищення ефективності функціонування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом та його здатності адаптуватися до змін середовища.

Розкриття сутності механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом потребує не лише його концептуального визначення, але й систематизації складових елементів, що забезпечують його функціонування. З огляду на складність і багатовимірність процесів управління, доцільним є проведення класифікації елементів механізму за ключовими ознаками, що

дозволяє структурувати його складові та визначити їх функціональне призначення.

Такий підхід дає можливість уникнути фрагментарного розгляду механізму та забезпечує формування цілісного уявлення про його елементну базу, взаємозв'язки та роль у досягненні стратегічних цілей розвитку інноваційно-екологічного підприємництва. З урахуванням цього запропоновано систематизацію елементів механізму управління за функціональною ознакою, що представлено в табл. 1.

Таблиця 1. Систематизація елементів механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом*, розроблено автором на основі [1-6; 9]

Складова механізму	Зміст елементів	Функціональне призначення	Роль у забезпеченні розвитку
Цільова	стратегічні цілі; екологічні орієнтири; інноваційні пріоритети	формування напрямів розвитку	забезпечує узгодження економічних, екологічних та інноваційних цілей
Функціональна	планування; організація; мотивація; контроль	реалізація управлінських функцій	забезпечує досягнення поставлених цілей
Інструментальна	фінансові, екологічні, інноваційні, цифрові інструменти	вплив на об'єкти управління	забезпечує реалізацію управлінських рішень
Інформаційно-аналітична	системи збору даних; аналітика; цифрові платформи	підтримка прийняття рішень	підвищує обґрунтованість і ефективність управління
Інституційна	нормативно-правове забезпечення; державна політика; стандарти	формування умов функціонування	забезпечує регуляторну та організаційну підтримку
Результативна	економічні, екологічні, інноваційні показники	оцінка ефективності	визначає результативність механізму

Запропонована систематизація дозволяє розглядати механізм управління інноваційно-екологічним підприємництвом як цілісну багатокомпонентну систему, в якій кожна складова виконує визначену функцію та взаємодіє з іншими елементами. Особливістю є включення інституційної складової, яка відображає вплив зовнішнього середовища та регуляторних механізмів на формування умов функціонування підприємництва.

Взаємозв'язок між складовими механізму забезпечує його цілісність і здатність до адаптації, що є критично важливим в умовах нестабільного середовища та трансформації економіки.

Водночас систематизація елементів механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом не дозволяє повною мірою розкрити

особливості його функціонування, оскільки не відображає логіку реалізації управлінських процесів та взаємодії складових у динаміці. Це обумовлює необхідність переходу від структурного до процесного підходу, який забезпечує розкриття механізму як інструменту практичної реалізації управлінських рішень.

З огляду на це доцільним є обґрунтування науково-практичного підходу до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, який дозволяє інтегрувати його структурні елементи у єдину систему управління, орієнтовану на формування стратегічних результатів.

Узагальнення теоретичних положень та результатів систематизації елементів механізму дозволяє обґрунтувати науково-практичний підхід до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, який відображає логіку його побудови та функціонування (рис. 2).

Запропонований науково-практичний підхід базується на інтеграції системного, процесного та цифрового підходів і передбачає розгляд механізму управління як центрального елемента багаторівневої управлінської системи.

Ключовою особливістю підходу є поєднання структурної та процесної логіки, що дозволяє не лише визначити складові механізму, а й забезпечити їх узгоджену взаємодію в межах безперервного управлінського циклу. У цьому контексті механізм управління виступає ядром системи, в межах якого здійснюється реалізація управлінських рішень та досягається інтеграція інноваційних, екологічних і економічних складових діяльності.

Формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом у межах запропонованого підходу передбачає послідовну реалізацію взаємопов'язаних етапів. Початковим етапом є аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, що дозволяє ідентифікувати фактори впливу, рівень ризиків та наявні можливості розвитку. На цій основі здійснюється формування стратегічних цілей, орієнтованих на інтеграцію інноваційних та екологічних пріоритетів у систему управління.

Наступним етапом є розроблення механізму управління, що включає визначення його структурних елементів, принципів функціонування та інструментів реалізації. Реалізація управлінських рішень забезпечує практичне впровадження інноваційно-екологічних підходів у діяльність підприємств, тоді як оцінка результатів дозволяє визначити рівень досягнення поставлених цілей на основі системи інтегрованих показників.

Завершальним етапом є адаптація та коригування механізму, що сприяє його гнучкості і здатності реагувати на зміни зовнішнього середовища. Особливістю запропонованого підходу є наявність контуру зворотного зв'язку, який обумовлює безперервність управлінського процесу та підвищує ефективність прийняття управлінських рішень.

Важливу роль у реалізації підходу відіграє цифрово-аналітичне забезпечення, яке дозволяє здійснювати моніторинг показників діяльності, прогнозування розвитку та обґрунтування управлінських рішень на основі даних.

Ефективність механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом визначається здатністю забезпечувати досягнення

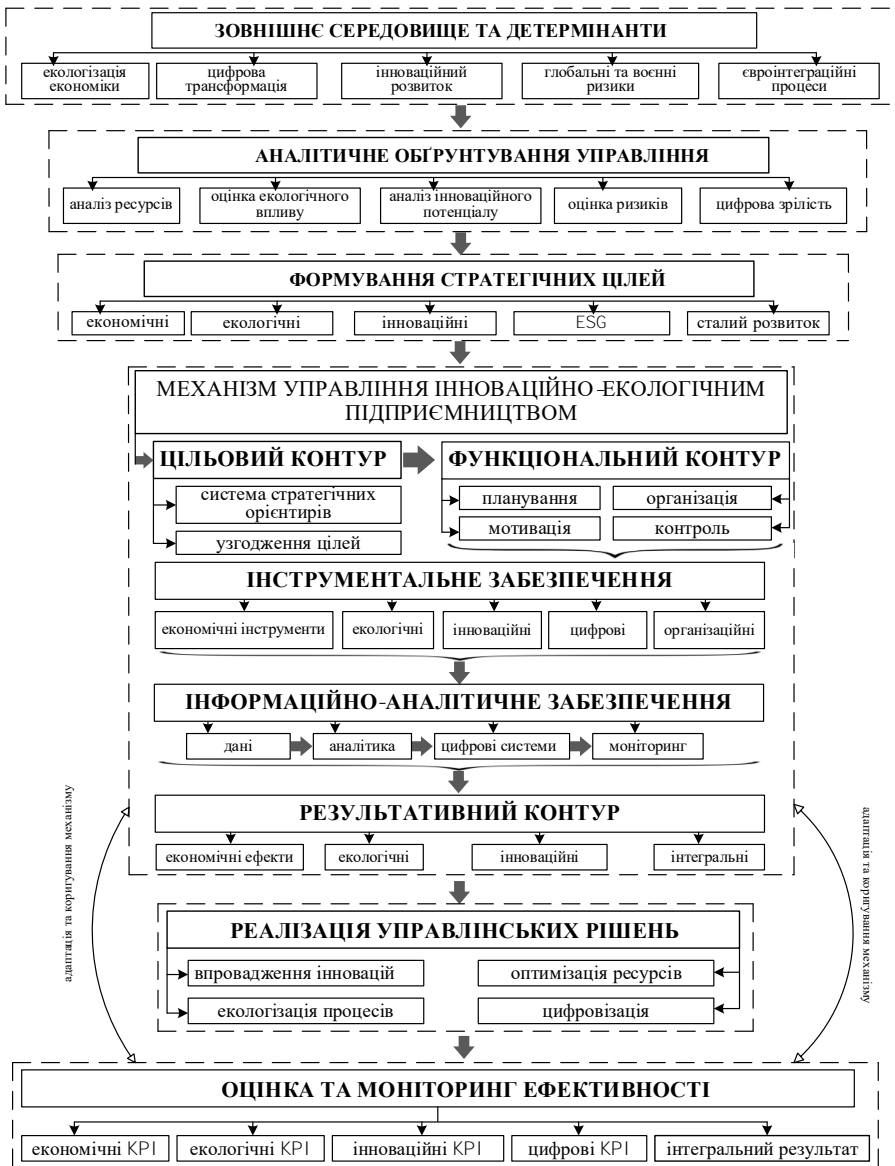

Рис. 2. Науково-практичний підхід до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, розроблено автором

інтегрованих економічних, екологічних та інноваційних результатів у довгостроковій перспективі. З огляду на складність і багатовимірність зазначеного механізму, його оцінка потребує використання системного підходу, що передбачає застосування сукупності взаємопов'язаних показників.

Традиційні підходи до оцінки ефективності управління орієнтовані переважно на фінансові результати та не враховують екологічні та інноваційні аспекти діяльності. У контексті інноваційно-екологічного підприємництва доцільним є формування інтегрованої системи оцінювання, яка забезпечує комплексне відображення результатів функціонування механізму управління.

Таблиця 2. Система показників оцінки ефективності механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом, розроблено автором на основі [1-5; 9-10]

Група показників	Показник	Зміст показника	Напрямок оцінки
Економічні	Рентабельність діяльності	Відношення прибутку до витрат	ефективність використання ресурсів
	Зростання доходів	Темп приросту виручки	динаміка розвитку
	Інвестиційна активність	Обсяг інвестицій у розвиток	інноваційна спроможність
Екологічні	Рівень ресурсоефективності	Обсяг ресурсів на одиницю продукції	раціональність використання ресурсів
	Скорочення відходів	Динаміка зменшення відходів	екологічний вплив
	Викиди CO ₂	Обсяг викидів	екологічна стійкість
Інноваційні	Рівень впровадження інновацій	Частка нових продуктів/технологій	інноваційна активність
	Витрати на R&D	Частка інвестицій у дослідження	інноваційний розвиток
	Кількість інноваційних проєктів	Реалізовані ініціативи	інноваційна динаміка
Цифрові	Рівень цифровізації	Частка автоматизованих процесів	технологічний розвиток
	Використання аналітики даних	Наявність BI/AI систем	якість управління
	Швидкість прийняття рішень	Час реакції на зміни	адаптивність
Інтегральні	Конкурентоспроможність	Позиція на ринку	стратегічний результат
	Стійкість розвитку	Здатність до стабільного функціонування	довгострокова ефективність
	ESG-рейтинг	Відповідність стандартам сталого розвитку	комплексна оцінка

Запропонована система показників дозволяє здійснювати комплексну оцінку ефективності механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом за ключовими напрямками діяльності. Її особливістю є узгодження економічних, екологічних, інноваційних та цифрових показників, що забезпечує всебічне відображення результатів функціонування механізму.

Використання такої системи оцінювання дозволяє не лише визначити поточний рівень ефективності, але й виявити напрями удосконалення управлінських рішень, підвищити обґрунтованість стратегічного планування та забезпечити адаптацію механізму до змін зовнішнього середовища.

Важливим є те, що запропоновані показники можуть бути використані як на рівні окремих підприємств, так і для оцінки ефективності реалізації державної та регіональної політики у сфері розвитку інноваційно-екологічного підприємництва.

Висновки. Отже, у результаті дослідження обґрунтовано науково-практичний підхід до формування механізму управління інноваційно-екологічним підприємництвом в умовах трансформації економіки. Уточнено сутність механізму як цілісної системи та розкрито особливості його функціонування з урахуванням багаторівневого управління й інформаційно-аналітичного забезпечення.

Запропонована модель базується на поєднанні структурної та процесної логіки, що забезпечує узгодження управлінських рішень і результатів діяльності в межах безперервного управлінського циклу. Практична значущість полягає у можливості використання підходу для підвищення ефективності управління та стійкості підприємницької діяльності. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інструментарію оцінки ефективності механізму управління.

1. Геєць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. Науковий вісник Дипломатичної академії України. Серія "Економічні науки". 2016. Вип. 23, ч. 3. С. 164–176.

2. Кириленко С. В. Інноваційний розвиток бізнес-структур в умовах цифрової економіки. Journal of Strategic Economic Research. 2025. № 5. С. 43–51. URL: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.5.4>

3. Косович Б. І. Екологізація як напрям інноваційного розвитку підприємництва. Підприємництво та інновації. 2021. № 17. С. 60–65. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/17.12>

4. Ivanova V. Management of innovative activities of enterprises: assessment of the efficiency of the process. "Bulletin of Postgraduate Education" (Series «Social and behavioural sciences»). 2021. No. 45. P. 162–175. URL: [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2021-16\(45\)-162-175](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2021-16(45)-162-175)

5. Фесіна Ю.Г., Дзюбинська О.В. Циркулярна економіка – як нова парадигма регіонального розвитку. Економічні науки. Серія "Регіональна економіка". 2020. Т. 1, № 15(59). С. 253–262. URL: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15\(59\)-26](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15(59)-26)

6. Портной Є. В. інноваційна діяльність підприємств в умовах цифрової трансформації. Цифрова економіка та економічна безпека. 2024. № 6 (15). С. 31–38. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.15-5>

7. Kirchherr J., Reike D., Hekkert M. Conceptualizing the Circular Economy: An Analysis of 114 Definitions. SSRN Electronic Journal. 2017. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3037579>

8. Чобіток В.І., Морозова О.О. Формування системи управління людським капіталом на підприємствах торгівлі в цифровому середовищі: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць "Вчені записки". 2024. № 35(2). С. 165–176. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.35.24.02.15.103.109

9. Competing on analytics: the new science of winning. Choice Reviews Online. 2007. Vol. 44, no. 11. P. 44–6322–44–6322. URL: <https://doi.org/10.5860/choice.44-6322>

10. Global Reporting Initiative (GRI). GRI Sustainability Reporting Standards. 2021. URL: <https://www.globalreporting.org>

---

1. Heiets V. M. Ekonomika Ukrainy: kliuchovi problemy i perspektivy [Economy of Ukraine: key problems and prospects]. Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy. Seriiia «Ekonomichni nauky». 2016. Vyp. 23, ch. 3. S. 164–176.

2. Kyrylenko S. V. Innovatsiyni rozvytok biznes-struktur v umovakh tsyfrovoi ekonomiky [Innovative development of business structures in the digital economy]. *Journal of Strategic Economic Research*. 2025. No. 5. P. 43–51. URL: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.5.4>
3. Kosovych B. I. Ekolohizatsiia yak napriam innovatsiinoho rozvytku pidpriemnytstva [Ecologization as a direction of innovative development of entrepreneurship]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*. 2021. No. 17. P. 60–65. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/17.12>
4. Ivanova V. Management of innovative activities of enterprises: assessment of the efficiency of the process. *Bulletin of Postgraduate Education (Series «Social and Behavioural Sciences»)*. 2021. No. 45. P. 162–175. URL: [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2021-16\(45\)-162-175](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2021-16(45)-162-175)
5. Fesina Yu. H., Dziubynska O. V. Tsyrukuliarna ekonomika yak nova paradyhma rehionalnoho rozvytku [Circular economy as a new paradigm of regional development]. *Ekonomichni nauky. Seriiia «Rehionalna ekonomika»*. 2020. T. 1, No. 15 (59). P. 253–262. URL: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15\(59\)-26](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15(59)-26)
6. Portnoi Ye. V. Innovatsiina diialnist pidpriemstv v umovakh tsyfrovoi transformatsii [Innovative activity of enterprises in the conditions of digital transformation]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. 2024. No. 6 (15). P. 31–38. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.15-5>
7. Kirchherr J., Reike D., Hekkert M. Conceptualizing the Circular Economy: An Analysis of 114 Definitions. *SSRN Electronic Journal*. 2017. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3037579>
8. Chobitok V. I., Morozova O. O. Formuvannia systemy upravlinnia liudskym kapitalom na pidpriemstvakh torhivli v tsyfrovomu seredovyshchi: teoretychni aspekty [Formation of a human capital management system at trade enterprises in the digital environment: theoretical aspects]. *Vcheni zapysky*. 2024. No. 35 (2). P. 165–176. URL: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.35.24.02.15.103.109
9. Davenport T. H., Harris J. G. *Competing on Analytics: The New Science of Winning*. Boston: Harvard Business School Press, 2007.
10. Global Reporting Initiative (GRI). *GRI Sustainability Reporting Standards*. 2021. URL: <https://www.globalreporting.org>